

Z przeprowadzonych badań wynika, że fundusze europejskie wywarły znaczny wpływ na poprawę warunków bytowych, dostępność niektórych usług publicznych i środowisko przyrodnicze na obszarach wiejskich. Za tym wnioskiem kryje się głównie finansowanie inwestycji wodociągowych i kanalizacyjnych oraz inwestycję w infrastrukturę szkół i w remonty i przebudowę dróg lokalnych. Wielkie inwestycje, w tym węzły transportowe, autostrady i drogi szybkiego ruchu praktycznie nie mają wpływu na rozwój obszarów wiejskich nie mają. Fundusze unijne nie poprawiły jednak kapitału społecznego na wsi, ani nie pomogły przełamać problemów demograficznych. To główne wnioski z raportu ewaluacyjnego przygotowanego na zlecenie resortu funduszy i polityki regionalnej.

Wnioski

Pozytywny wpływ eurofunduszy widać w obszarach stosunkowo najbogatszych (na terenie województwa wielkopolskiego, dolnośląskiego i śląskiego). Efekty polityki spójności są bardziej widoczne w gminach o relatywnie wyższym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego, gdzie fundusze stanowią dodatkowy, a nie główny bodziec rozwojowy. W pierwszym przypadku uzyskiwany jest efekt prorozwojowy, kumulujący korzyści rozwojowe; w drugim efektem jest nadrobienie zapóźnienia rozwojowych, włączając gminy w rozwój (inicjując bazę krytyczną). W najsłabszych obszarach wiejskich (regiony wschodnie oraz większość Mazowsza i łódzkiego) wpływ funduszy unijnych na rozwój obszarów wiejskich jest najmniejszy.

Trwałość efektów inwestycji realizowanych w ramach polityki spójności na obszarach wiejskich należy, według autorów raportu, określać w zależności od rodzaju realizowanego projektu. Najdłuższym okresem zachowania efektów odznaczają się twarde projekty infrastrukturalne, np. infrastruktura liniowa czy obiekty infrastruktury społecznej. Projekty społeczne (np. interwencje zwiększające kompetencje edukacyjne czy zawodowe) z reguły postrzega się jako mniej trwałe, w rzeczywistości jednak ich efekty oraz trwałość są względem projektów twardych trudniejsze do zaobserwowania oraz występują w przesunięciu czasowym lub przestrzennym. Do czynników determinujących trwałość należą: wpływ na zmianę postaw odbiorców interwencji, dopasowanie interwencji do potrzeb, wertykalna i horyzontalna współpraca aktorów publicznych i niepublicznych, komplementarność oraz kompleksowość.

Rekomendacje

Według autorów raportu ewaluacyjnego - zespołu kierowanego przez dr Michała Wolańskiego i dr hab. Monikę Stanny - kluczowe przyczyny leżą nie po stronie system funduszy, a po stronie beneficjentów, głównie samorządowców wiejskich: brak im wizji i koncepcji rozwojowej oraz umiejętności wnioskowania o fundusze. Stąd kluczowe rekomendacje autorów to podwyższenie poziomu umiejętności lokalnych liderów i administracji samorządowej, większa współpraca pomiędzy samorządami, w tym tworzenie i realizacji partnerskich projektów i wykorzystanie instrumentów terytorialnych polityki spójności. W kontekście rozwiązań polityki spójności wymieniono przede wszystkim ustanowienie minimalnego progu wkładu własnego samorządów gmin wiejskich do finansowania projektów rozwojowych.

Poza tym, autorzy widzą potrzebę międzyresortowego zintegrowania podejścia do polityki rozwoju obszarów wiejskich. Na etapie realizowania wywiadów na potrzeby raportu, na wszystkich szczeblach instytucjonalnych dostrzeżono brak jednostki odpowiedzialnej na poziomie ministerialnym za kreowanie i wdrażanie spójnej polityki rozwoju obszarów wiejskich. Tymczasem zagadnienie to stanowi

Co eurofundusze dają polskiej wsi?

Kategoria: Rozwój i fundusze

Opublikowano: sobota, 23, listopad 2019 12:11

Jarosław Komża

Odsłony: 520

jedno z fundamentalnych wyzwań zrównoważonego i społecznie odpowiedzialnego rozwoju gospodarczego. Istniejące struktury odpowiedzialne za politykę rozwojową są skupione na potrzebach ośrodków miejskich, z kolei Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi skupia się głównie na rolniczej funkcji obszarów wiejskich. W związku z tym występuje niedobór możliwości prowadzenia polityki wielosektorowego, wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, czego przykładem jest zapaść systemu transportu zbiorowego poza obszarami miejskimi. Dlatego w opinii autorów należy zastosować podejście projektowe do programowania rozwoju obszarów wiejskich. Celem projektu powinno być opracowanie spójnej strategii rozwoju obszarów wiejskich, planu działań zmierzających do jej wdrożenia, uczestniczenie w negocjowaniu podziału alokacji środków przyznawanych Polsce na realizację PS, monitorowanie wdrażania strategii rozwoju obszarów wiejskich przy większościowym udziale organizacji pozarządowych.

Według autorów konieczne jest również lepsze zsynchronizowanie polityki rolnej UE z polityką spójności. Potrzeby i możliwości rozwojowe różnych części obszarów wiejskich są bardzo zróżnicowane, co powinno skłaniać do wdrożenia zróżnicowanych i dobrze dostosowanych do potrzeb polityk. Na ten mix muszą składać się fundusze I i II filara Wspólnej Polityki Rolnej oraz pozostałe fundusze i instrumenty polityki spójności. Dla rejonów silnie rolniczych filar I ma zauważalnie większe znaczenie niż filar II, a dla rejonów o wysokim stopniu dezagraryzacji - odwrotnie. Alokacja środków I filara jest mało elastyczna, ale w przypadku filara II znacznie bardziej dopasowana do wiejskich uwarunkowań. Problemem takich dostosowań jest sposób administrowania środkami WPR i polityki spójności w skali kraju.

Zainteresowanym polecamy lekturę całego raportu, można go znaleźć [tutaj](#).